

Verzoening gloort tussen privacy en veiligheid

Van onze medewerker

Privacybescherming en veiligheid worden vaak voorgesteld als twee tegengestelde belangen waartussen geen vergelijk mogelijk is. Het één gaat onherroepelijk ten koste van het ander. Volgens promovendus Wouter Teepe kunnen technologische oplossingen het spanningsveld echter verminderen. Donderdag verdeedigde hij in Groningen zijn proefschrift.

Kunt u in leken termen uitleggen waar uw technologische oplossing uit bestaat?

Ik bied twee verschillende oplossingen. De eerste behandelt het klassieke probleem bij informatie-uitwisseling: hoe kunnen twee organisaties achterhalen dat ze over stukjes informatie beschikken die voor beiden interessant zijn, zonder alle informatie waarover ze beschikken op een grote hoop te gooien. Neem bijvoorbeeld de doorgifte van passagiersgegevens door Europa aan Amerika. De Amerikanen willen die informatie vergelijken met hun lijst van verdachte terroristen. Maar ze willen niet dat de Europeanen weten

wie er op die lijst staat. Omgekeerd willen de Europeanen liever niet dat allerlei persoonlijke informatie van onverdachte burgers in de Amerikaanse databestanden komt te staan. Uit oogpunt van privacybescherming is dat immers onwenselijk.

Ik heb een protocol ontwikkeld dat garandeert dat computers erachter komen welke informatie beide partijen delen, maar niet de informatie prijsgeeft waarover maar één van de partijen beschikt. De Amerikanen krijgen dus alleen de gegevens van personen die op beide lijsten voorkomen. De gegevens van alle anderen blijven afgeschermd. Omdat het een beveiligd protocol tussen computers is, kan niemand stiekem meelesen of toch toegang krijgen tot de rest van de informatie. Het protocol kan ook toegepast worden door geheime diensten of politiediensten, die elkaar niet helemaal vertrouwen maar die wel willen samenwerken.

De Nederlandse politie werkt al gedeeltelijk op deze manier. Een goed beveiligde computer vergelijkt automatisch politiedossiers om korpsen erop te kunnen attenderen dat ze op dezelfde criminelen rechercheren en dus over informatie beschikken.

Die supercomputer staat niet voor niks in een zwaarbeveiligde bunker. Want wie toegang krijgt tot die computer, of het nu legaal, door omkoping, chantage of door computerinbraak is, beschikt over een schat aan zeer gevoelige gegevens. De protocollen die ik voorstel, ondervangen dat probleem. Het is niet langer nodig om alle informatie eerst in één databank bij elkaar te brengen om te kunnen speuren naar overlap in gegevens. Het is dus veel veiliger en goedkoper.

Daarnaast is het zo dat de huidige oplossing van de politie alleen maar politiek haalbaar is omdat het in feite één organisatie is. Bij het internationaal uitwisselen van zulke gevoelige gegevens werkt de oplossing van de zwaar beveiligde bunker niet meer.

Opsporingsambtenaren zullen dat toch snel als een beperking zien. Zij willen graag toegang tot zo veel mogelijk informatie om te speuren naar onbekende verbanden.

Dat zijn verschillende discussies. De eerste vraag is wat de wensenlijstjes van de opsporing zijn, de andere is wat voor oplossingen daarvoor mogelijk zijn. Wat ik gedaan heb is laten zien dat het lijstje van mogelijke oplossingen groter is en dat er meer mogelijkheden zijn om compromissen te vinden. Ik laat zien dat de wens om informatie af te schermen en de wens om informatie te delen niet fundamenteel tegenstrijdig hoeven te zijn.

Uw tweede technologische oplossing richt zich op de koppeling van databestanden.

Het is vaak handig om databanken te koppelen. Bijvoorbeeld om fraude op te sporen. Maar er zijn ook problemen mee, want als alles gekoppeld is kunnen ontzettend veel mensen bij die informatie. Er zijn goede argumenten om te zeggen dat dat niet wenselijk is. Het systeem dat ik voorstel ondervangt dat probleem door de unieke informatie waarover organisaties beschikken juist te isoleren, in plaats van het in één grote bak te gooien. Stel ik vraag een uitkering aan. Logi-

Promovendus Wouter Teepe: 'De discussie over privacy versus veiligheid wordt nu vaak gevoerd vanuit de aanname dat er geen vergelijk mogelijk is tussen die twee. Mijn proefschrift is een van de eerste onderzoeken waaruit blijkt dat er alternatieven zijn.' Foto: Antoinette Borchert

scherwijs vindt dan controle plaats of ik niet ook inkomen uit werk heb. Nu moet je een formulier invullen en plechtig verklaren dat je geen ander inkomen hebt. De sociale dienst kan dat controleren in de databestanden van de fiscus. Dat betekent dat ze toegang tot alle gegevens van de fiscus heeft. In mijn systeem geef ik de sociale dienst een unieke toestemming om mijn gegevens te verifiëren bij de fiscus. Het systeem controleert of mijn toestemming inderdaad klopt en of de sociale dienst die gegevens opvraagt, waarvoor ik toestemming heb gegeven.

Organisaties kunnen op die manier dus beschikken over de informatie van anderen die zij voor hun taakstel-

Het verhaal over de koppeling van databanken valt meer onder de categorie dat ik wetenschappelijk bewijs dat het überhaupt kan. Het is een zaak van lange adem, omdat er zo ontzettend veel databanken zijn die dan anders ingericht moeten worden. Maar het is zeker uitvoerbaar.

In uw proefschrift geeft u een sneer naar de beleidsmakers die niet al te veel kaas hebben gegeten van technologie. Bestaat de politieke en bestuurlijke wil om met deze technologieën aan de slag te gaan?

Het is inderdaad vrij slecht gesteld met de kennis onder beleidsmakers en -uitvoerders. Er is heel veel onkunde. Het probleem is vaak dat het om te-

privacy versus veiligheid nu vaak gevoerd vanuit de aanname dat het een 'zero sum game' is, dat er geen vergelijk mogelijk is. Mijn proefschrift is een van de eerste onderzoeken die laat zien dat er alternatieven zijn. Pas als dat besef er is, heeft het zin om na te gaan denken over de mogelijke toepassing ervan. Het begint dus bij bewustwording dat privacy versus veiligheid geen absolute tegenstelling is en dat er mogelijkheden zijn om dat spanningsveld deels te verminderen.

U neemt in uw proefschrift geen stelling in het privacydebat omdat u dat buiten de wetenschap vindt liggen. Neemt u buiten uw proefschrift wel stelling in?

Ik heb wel een bepaalde sympathie voor de voorvechters van privacy, maar ik ben het bepaald niet met al hun argumenten eens. Veel voorstanders van verregaande opsporingsbevoegdheden maken trouwens ook een potje van hun argumentatie. Misschien wordt mijn sympathie wel bepaald door het feit dat de privacyvoorvechters nu de onderliggende partij zijn. Terwijl dat niet zo hoeft te zijn, zoals ik met mijn proefschrift laat zien. Ik probeer een nieuw perspectief te schetsen dat zowel tegemoet komt aan de belangen van privacybescherming als aan de belangen van de opsporing en veiligheid.

Jelle van Buuren

Veel beleidsmakers en uitvoerders gaat dit het voorstellingsvermogen te boven

ling nodig hebben, maar de informatiebestanden worden niet helemaal aan elkaar gekoppeld. Zo voorkom je dat men er vrijelijk in kan gaan grasduinen. Dat is een waarborg tegen huidige of toekomstig misbruik.

Zijn uw oplossingen technologisch en financieel daadwerkelijk in te voeren? De protocollen voor informatievergelijking zijn zowel technologisch als financieel absoluut onder handbereik.

gen-intuïtieve dingen gaat. Het valt buiten het voorstellingsvermogen dat we lijsten met informatie zouden kunnen vergelijken en dat dan alleen de overlap zichtbaar wordt en de rest absoluut niet. Ik kan het beleidsmakers ook niet echt kwalijk nemen dat dit hun voorstellingsvermogen te boven gaat. Ik heb me hier jaren mee bezig gehouden, dus vind het voorstelbaar. Maar het is een ingewikkelde materie. Bovendien wordt de discussie over

CAPITA SELECTA – INFRASTRUCTUUR

Automatische fietsenstallingen

Het is zo'n mooi idee: automatiseer de fietsenstallingen op de stations zodat ze 24 uur per dag toegankelijk zijn. Het is goedkoper voor NS en handiger voor de klant die met de eerste trein mee moet of met de laatste trein thuiskomt. Niet dus, zo blijkt uit een artikel in *Vogelvrije fietser*, het blad van de Fietsersbond. Die poortjes – op de meeste stations is er maar één – zorgen op drukke tijden voor regelrechte fietsfiles. Veel treinreizigers duurt dat te lang: ze kopen een stevig kettingslot en laten hun fiets (weer) onbewaakt buiten staan,

het risico van kapot getrapte achterlichten of lek gestoken banden op de koop toe nemend. Et voilà: bij de aangehaalde voorbeelden Voorburg, Harderwijk en Deventer is de stalling inmiddels halfleeg en zijn de fietsrekken voor het station overvol. Dat het anders kan blijkt uit de situatie in Zutphen. De gemeente voert een actief fietsbeleid en heeft ervoor gezorgd dat er een gratis stalling voor 3000 fietsen bij het station is gekomen waar twintig uur per dag toezicht is. 'Alle partijen zijn blij: fietsers met de mooie gratis stalling, treinreizigers en gemeenten met een schoon stationsplein en NS Fiets met de inkomensgarantie.' Dat laatste

punt is namelijk wel het addertje onder het gras: de gemeente betaalt jaarlijks € 250.000 hiervoor, terwijl NS zelf € 70.000 fourneert. Geen wonder dat de directeur van NS Fiets hoopt dat dit een nieuwe trend wordt: NS haalt zo een gegarandeerde (geld)stroom van fietsende reizigers binnen zonder dat dit het bedrijf veel kost. Klachten over de geautomatiseerde stallingen zijn ondertussen in te dienen bij de Fietsersbond op www.fietsersbond.nl/stallingen

Vogelvrije Fietser, 32^e jaargang nr. 1. Uitgave Fietsersbond, Utrecht.

STAATSCOURANT

SINDE 1814

Redactie

Wvd. hoofdredacteur: drs. W.M.C. de Jong
Eindredacteur: P.C.M. Brouwers

Staats- en bestuursrecht/intellectuele eigendom/gezondheidsrecht/ondernemingsrecht: mr. I.R.J. Barends MA, drs. S. van Delft, drs. H. Hauser, drs. R.J. Sandee.

Arbeidsrecht/sociale zekerheid/fiscaal recht/omgevingsrecht/vervoersrecht: drs. M.R. van den Toorn (coördinator), drs. E.S.M. Mollink, drs. B.E. Nieuwenhuijsen, drs. C.H. van Rossum, drs. D.C.M. Vermeulen, drs. A.I. van der Werf, J.J.F.M. Zonneveld.

Officiële Publicaties: F. de Kroon (coördinator), J. Schogt.

Opmaak- en beeldredactie: A. van der Velde (coördinator), K. Bosch, M.N.W. Bout, A.J. Frietman, Th.J.G. Kamps, J.M. Koorevaar, E.H. Masse-link.

Vaste medewerkers: mr. A.E. van Almelo, mr. O.W. Brouwer, drs. W.F.L. Buschkens (Brussel), J. van Buuren, dr. R.F.W. Diekstra, prof. mr. J.F.M. Giele, mr. K. de Greef, mr. F.A. Peppelenbosch, drs. E. Sanders.

Nieuwsdiensten: ANP, Fiscanet en Cerberus.
Redactiesecretariaat: C.L. van der Meulen-van Beek

Redactieadres: Redactie Staatscourant
Postbus 20020, 2500 EA Den Haag
Bezoekadres: Prinses Beatrixlaan 116,
2595 AL Den Haag
telefoon: 070-378 96 39; fax: 070-385 55 05
e-mail: staatscourant@sdu.nl
internet: www.staatscourant.nl

Dit beeldmerk verwijst naar de beschikbaarheid van brondocumenten bij een bepaald artikel. De documenten zijn te raadplegen via www.staatscourant.nl.

Advertentieafdeling: P.G.J.M. Driessen
Een brochure met tarieven en voorwaarden van advertenties wordt op aanvraag toegezonden. Kopij voor advertenties richten aan: Advertentieafdeling Staatscourant, Postbus 20020, 2500 EA Den Haag
telefoon 070-378 95 46; fax 070-385 27 89
e-mail: adv.staatscourant@sdu.nl

Op alle opdrachten tot plaatsing van advertenties in de Staatscourant zijn de Advertentievoorwaarden Staatscourant van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Haaglanden onder nummer Hr. 27124000. Eventuele Algemene Voorwaarden van de opdrachtgever worden niet aanvaard.

Abonnementen: De Staatscourant verschijnt op werkdagen en is onderdeel van het pakket Sdu Wet & Recht. De prijs van een jaarabonnement is € 325; halfjaarabonnement € 170; kwartaalabonnement € 87,50. De prijs van een los nummer is € 4,05. Deze prijzen zijn exclusief BTW en inclusief verzend- en administratiekosten. Het is mogelijk een gratis en vrijblijvend proefabonnement te nemen.

Sdu Klantenservice: Abonnementenadministratie, verkoop losse publicaties, klachten over verzending en facturering: Postbus 20014, 2500 EA Den Haag; telefoon 070-378 98 80; fax: 070-378 97 83; e-mail: sdu@sdu.nl

Uitgever:
drs. M.R. Bom (070-378 98 77)

De Staatscourant is een uitgave van Sdu Uitgevers bv, Den Haag.

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers bv c.q. de betreffende auteur. De publicatierchten van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie zijn geregeld met Beeldrecht te Amstelveen.